

De minister van Infrastructuur en Milieu
Mw. drs. M.H. Schultz van Haegen
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Ons kenmerk: RCW- 2016 februari
Datum: 1 februari 2016
Onderwerp: Reactie op de evaluatie Structuurvisie Waddenzee: "gefocust verder"

Geachte mevrouw Schultz,

Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende. Als Regiecollege Waddengebied hebben we met grote belangstelling kennis genomen van het Rapport Evaluatie Structuurvisie Derde Nota Waddenzee van 7 december 2015 en uw brief aan de Tweede Kamer van 20 januari 2016. Wij geven u hierbij graag onze reactie.

Preambule, algemene reactie

Wij zijn verheugd met de positieve toon van de evaluatie over bescherming van ecologie van de Waddenzee, de aanzetten om te komen tot een samenhangend gebiedsmanagement en over het functioneren van het Regiecollege Waddengebied. Wij ondersteunen de kritische opmerkingen dat we verder moeten werken aan ontwikkeling van de natuur en monitoring.

Het Regiecollege Waddengebied vindt dat de evaluatie duidelijk maakt dat we verder kunnen én moeten op de ingeslagen weg. Dat is voor ons een belangrijke boodschap voor het verdere beleidstraject. We stellen voor het bestaande beleid van de Structuurvisie Derde Nota Waddenzee (Svw) te continueren waar het gaat om de beschermingsdoelstelling en dat beleid op te nemen in de nieuwe Omgevingsvisie. En daarnaast te kijken naar waar reparatie aan de orde kan zijn en naar nieuwe ontwikkelingen op lange termijn. Daarmee focussen we ons op een goede voortgang en verbetering van de uitvoering. Een zeer brede beleidsontwikkeling is wat ons betreft niet aan de orde. De beleidsverkenning kan zich beperken tot de belangrijkste aandachtspunten. Onderstaand gaan we in op de aandachtspunten en ontwikkelingen die wij van belang achten.

Aandachtspunten voor herziening

1. Van ecologie beschermen naar ontwikkelingsgerichte versterking broedvogelstand en visbestanden in de Waddenzee

We moeten van beschermen van de ecologie van de Waddenzee naar het ontwikkelen van de ecologie, naar een Rijke Waddenzee. In de huidige situatie bepalen de Structuurvisie en de Natuurbeschermingswet de belangrijkste ecologische doelen. Als het gaat om versterking van de natuur bieden de Kaderrichtlijn Water, het Beheerplan N2000 en het Waddenfonds kaders en financiële ruimte. Duidelijk is dat er extra inzet nodig is voor natuurontwikkeling gericht op een Rijke Waddenzee, ten behoeve van versterking van de broedvogelstand en de visbestanden in de

Waddenzee. We willen hiervoor een ontwikkelingskader uitwerken. Het beleid, de nieuwe visie, moet daarvoor de (ruimtelijke) voorwaarden scheppen.

2. Samenhang ecologie en economie in het Werelderfgoedgebied Waddenzee

Het is de afgelopen jaren steeds duidelijker geworden dat het samenwerken op de gebieden van ecologie en economie tot goede resultaten leidt. Daarbij hebben innovaties gericht op duurzaamheid een sleutelrol vervuld. Het RCW wil activiteiten toetsen aan de bijdrage aan de ecologische toestand en de economische toestand in het Waddengebied. Het gaat het RCW er daarbij met nadruk om economische activiteiten toe te voegen die passen bij het Waddengebied en die duurzaamheid versterken. We zoeken daarbij naar verbinding tussen de status van werelderfgoed en economie. Met name in de kustzone van de vaste wal is sprake van (economische) krimp. Datzelfde gebied ligt aan de rand van het Werelderfgoed Waddenzee. Wij willen met de bewoners en de ondernemers – ook van de Waddeneilanden – nader bepalen hoe de status van Werelderfgoed benut kan worden om het gebied te promoten.

3. Duurzaam medegebruik binnen een meer flexibel afwegingskader

Visserij is een zeer belangrijke activiteit voor het Waddengebied. Al sinds 2010 ligt er een gedragen visserijbeleid dat koerst op duurzame visserij in een duurzame Waddenzee. Er zijn voor vrijwel alle vormen van visserij (mosselen, kokkels, garnalen) afspraken voor de lange termijn gemaakt tussen de betreffende sector, natuurorganisaties en overheden. Op basis van de gemaakte afspraken willen we in de komende periode inzetten op uitvoering van die afspraken. Van belang is hierbij de bereikbaarheid van de havens voor de vissers.

De natuurregelgeving geldt voor de gehele Waddenzee en in brede zin het Waddengebied voor zover er sprake is van externe werking. Zeker in zaken als bereikbaarheid en initiatieven aan de randen van het wad worden de grenzen van de natuurwet nog wel eens rigide geacht. In het kader van de zogenaamde fitnesscheck van Natura 2000 moet ingezet worden op meer flexibiliteit bij het beoordelen van menselijke activiteiten in relatie tot natuurwaarden aan de randen/in het Waddengebied. Dat is bijvoorbeeld in het geval van “building with nature projecten”.

Meer dan eens wordt in het Waddengebied geopperd dat kleine dingen niet kunnen, maar grote juist wel doorgaan vanuit groot maatschappelijk belang. Dat verschil tussen groot maatschappelijk belang en inwonersbelang schuurt. We zien graag een regelmatig overzicht en vooruitblik op de activiteiten die de komende jaren voor het hele Waddengebied aan de orde kunnen zijn. Bewoners dienen tijdig op de hoogte te zijn van die ontwikkelingen en daarbij te worden betrokken, zodat gezamenlijk naar meer evenwicht gezocht kan worden.

4. Open houden van vensters, bundelingsprincipe voor landschap, openheid en bebouwing

In de evaluatie wordt geconstateerd dat de openheid van het gebied aanmerkelijk verkleind is, hetgeen binnen de huidige regelgeving plaats heeft gehad. Dat is aanleiding om het beleidsstelsel nog eens tegen het licht te houden en te bekijken of er voldoende aandacht is voor openheid en landschap vanuit het perspectief van de Wadden. In 2014 heeft het RCW een visie op windmolens geformuleerd met daarin het principe van openhouden van vensters, bundeling van windmolens en het optimaliseren van de plaatsing van windmolens vanuit het perspectief van de Wadden. Die visie kan als uitgangspunt dienen.

5. Gezamenlijke doelen, gezamenlijke governance, gezamenlijke (beleids)monitoring

In de evaluatie van de Structuurvisie is sprake van een positieve beoordeling van het RCW en de voorzet om tot een afgestemd gebiedsmanagement te komen. Daarbij wordt de Samenwerkingsagenda als een goed aanknopingspunt genoemd. Het RCW onderschrijft dit. We stellen voor om tot 2018 te

werken binnen het kader van de Samenwerkingsagenda en in 2018 te bekijken welke stappen we daarna kunnen zetten naar een goed werkend en afgestemd gebiedsmanagement. Wij hebben overigens als RCW aan een extern bureau opdracht gegeven, om medio juni 2016 een tussenevaluatie van de Samenwerkingsagenda op te leveren.

In de evaluatie van de Structuurvisie wordt aandacht gevraagd voor beleidsmonitoring. In het kader van de Samenwerkingsagenda is gestart met het verbeteren van de basismonitoring van de Waddenzee. Deze basismonitoring levert een gezamenlijk beeld van de toestand van de Waddenzee gekoppeld aan de gezamenlijke doelen voor de Waddenzee. De noodzakelijke beleidsmonitoring willen we in het verlengde van die basismonitoring ontwikkelen. Wanneer we spreken van gezamenlijke doelen dan betekent dat dat het beleid van "alle RCW-colleges" betrokken moet worden bij de beleidsverkenning.

Nieuwe ontwikkelingen

Aanvullend op de bovengenoemde aandachtspunten vraagt het RCW aandacht voor een aantal autonome ontwikkelingen die inwerken op het Waddenbeleid. Hierbij is voor ons in ieder geval aan de orde: energietransitie (windenergie, gaswinning en energiecentrales), klimaat (zeespiegelstijging versus verondieping van de Waddenzee), ontwikkelingen ten aanzien van de Eems-Dollard, militaire aanwezigheid en innovaties in scheepvaart.

Wij verwachten u hiermee van dienst te zijn geweest. Wij zijn graag bereid een en ander toe te lichten. Het geplande bestuurlijk overleg biedt volgens ons een goede gelegenheid daarvoor.

Met vriendelijke groet,

Bas Eenhoorn

Voorzitter Regiecollege Waddengebied

deze brief is verzonden

Aan de minister van Infrastructuur en Milieu

Aan de minister en de staatssecretaris van Economische Zaken

Aan de (overige) colleges en besturen betrokken bij het Regiecollege Waddengebied